

Štvrtok 18. apríla 2019

P8_TA(2019)0424

Brunej**Uznesenie Európskeho parlamentu z 18. apríla 2019 o Bruneji (2019/2692(RSP))**

(2021/C 158/03)

Európsky parlament,

- so zreteľom na vyhlásenie hovorca podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „PK/VP“) z 3. apríla 2019 o vykonávaní ustanovenia trestného zákonníka v Brunejsko-darussalamskom štáte,
 - so zreteľom na usmernenia EÚ týkajúce sa trestu smrti, mučenia a iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, obhajcov ľudských práv a presadzovania a ochrany uplatňovania všetkých ľudských práv LGBTI osobami,
 - so zreteľom na vyhlásenie vysokej komisárky OSN pre ľudské práva Michelle Bacheletovej z 1. apríla 2019, v ktorom naliehavo vyzýva Brunej, aby zastavil nadobudnutie účinnosti mimoriadne prísneho nového trestného zákonníka,
 - so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,
 - so zreteľom na Dohovor OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, ktorý Brunej podpísal v roku 2015,
 - so zreteľom na Dohovor o právach dieťaťa,
 - so zreteľom na Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien,
 - so zreteľom na vyhlásenie Združenia národov juhovýchodnej Ázie (ďalej len „ASEAN“) o ľudských právach z roku 2012,
 - so zreteľom na akčný plán ASEAN – EÚ na obdobie 2018 – 2022,
 - so zreteľom na politický dialóg ASEAN – EÚ o ľudských právach z 29. novembra 2017,
 - so zreteľom na vyhlásenie zástupcu hovorca ministerstva zahraničných vecí USA z 2. apríla 2019 o vykonávaní druhej a tretej fázy trestného zákonníka šaría v Bruneji,
 - so zreteľom na článok 135 ods. 5 a článok 123 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže Brunej zaviedol v roku 2014 trestný zákonník šaría, ktorý sa má uplatňovať v troch fázach; keďže tretia fáza vykonávania nadobudla účinnosť 3. apríla 2019; keďže v rámci tejto tretej fázy sa uvádzajú do praxe opatrenia, medzi ktoré patrí smrť ukameňovaním za konsenzuálny sexuálny styk medzi osobami rovnakého pohlavia, mimomanželský sexuálny styk a umelé prerušenie tehotenstva, ako aj amputácia končatín za krádež; keďže uvedený zákonník takisto ukladá trest smrti za urážanie a hanobenie proroka Mohameda moslimami, ako aj nemuslimami; keďže trestný zákonník šaría sa vzťahuje na moslimov i nemuslimov vrátane cudzincov, ako aj na trestné činy spáchané mimo krajiny občanmi alebo osobami s trvalým pobytom;
- B. keďže na deti, ktoré dosiahli pubertálny vek a sú odsúdené za dotknuté trestné činy, sa môžu uplatňovať rovnaké tresty ako na dospelých; keďže niektoré mladšie deti môžu byť podrobené bičovaniu;
- C. keďže homosexualita bola v Bruneji pred zavedením trestného zákonníka šaría nezákonná a bolo možné ju trestať odňatím slobody až na 10 rokov;
- D. keďže posledné voľby sa v Bruneji konali v roku 1962; keďže brunejský sultán je súčasne hlavou štátu i predsedom vlády a disponuje plnou výkonnou mocou;

Štvrtok 18. apríla 2019

- E. keďže osobitný spravodajca OSN pre mučenie uviedol, že akýkoľvek telesný trest je v rozpore so zákazom mučenia a iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania a nemožno ho považovať za zákonnú sankciu podľa medzinárodného práva; keďže niektoré tresty zakotvené v trestnom zákonníku predstavujú mučenie, kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie, ktoré zakazuje Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, ktorého signatárom je od roku 2015 aj Brunej;
- F. keďže ustanovenia trestného zákonníka šaría porušujú záväzky Bruneja v oblasti medzinárodného práva vrátane práva na život, práva nebyť podrobený mučeniu a inému zlému zaobchádzaniu, slobody prejavu, slobody náboženstva a práva na súkromie; keďže ustanovenia zákonníka sú diskriminačné z hľadiska sexuálnej orientácie, ako aj voči ženám a náboženským menšinám v Bruneji a môžu podnecovať násilie;
- G. keďže v rámci Spoločného programu OSN pre HIV a AIDS (UNAIDS) a Populačného fondu OSN (UNFPA) sa konštatovalo, že ustanovenia brunejského trestného zákonníka, ktoré kriminalizujú homosexualitu a trestajú formy starostlivosti v oblasti reprodukčného zdravia, majú neprimeraný vplyv na ženy a LGBTI osoby, pričom vytvárajú prekážky prístupu k informáciám o zdraví a k zdravotníckym službám, bránia prístupu k sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu a právam a negatívne ovplyvňujú verejné zdravie;
- H. keďže tradícia, náboženstvo a kultúra v Bruneji sa využívajú na odôvodnenie diskriminácie žien a LGBTI osôb; keďže v správe Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva z 11. marca 2019 o Bruneji sa konštatujú hlboko zakorenené patriarchálne postoje a využívanie diskriminačných stereotypov, ktoré sa prejavujú v tom, ako sa ženy rozhodujú v akademickej a profesionálnej oblasti, v ich nerovnom postavení na trhu práce, ako aj v manželstve a rodinných vzťahoch; keďže tieto stereotypy sú základnou príčinou násilia páchaného na ženách;
- I. keďže Brunej je známy multietnickým obyvateľstvom so širokou škálou náboženstiev, ktorá zahŕňa islam, kresťanstvo, budhizmus, hinduizmus a rôzne domáce náboženstvá, vyznačujúce sa pokojným spolunažívaním; keďže brunejská ústava uznáva náboženskú slobodu a ustanovuje, že „veriaci môžu všetky náboženstvá praktizovať v mieri a harmónii“; keďže vláda i napriek brunejskej ústave zakázala šírenie a výučbu všetkých náboženstiev okrem islamu a akékoľvek verejné slávenie vianočných sviatkov;
- J. keďže v Bruneji *de facto* platí moratórium na trest smrti, pričom posledná poprava bola vykonaná v roku 1957; keďže v prípade zavedenia trestného zákonníka šaría v skutočnosti dôjde i k znovuzavedeniu trestu smrti; keďže EÚ odsudzuje trest smrti, a to vždy a všade;
- K. keďže prijatie nových zákonov vyvolalo medzinárodné pobúrenie a žiada si bojkot hotelov, ktoré vlastní Brunei Investment Agency (BIA); keďže táto agentúra je súčasťou brunejského ministerstva financií a hospodárstva a vlastní celý rad investičných projektov po celom svete; keďže BIA uviedla, že medzi jej základné hodnoty patrí vzájomný rešpekt a pozitívne hodnotenie rozdielov a rozmanitosti;
- L. keďže Brunej ratifikoval len dva kľúčové medzinárodné dohovory OSN o ľudských právach, a to Dohovor o právach dieťaťa a Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien; keďže tretí cyklus všeobecného pravidelného preskúmania týkajúceho sa Bruneja sa začne 10. mája 2019;
- M. keďže EÚ pozastavila rokovania o dohode o partnerstve a spolupráci s Brunejom;
1. dôrazne odsudzuje nadobudnutie účinnosti spiatočníckeho trestného zákonníka šaría; naliehavo žiada brunejské orgány, aby ho bezodkladne zrušili a zabezpečili, aby brunejské zákony rešpektovali medzinárodné právne predpisy a normy v súlade so záväzkami Bruneja v rámci medzinárodných nástrojov v oblasti ľudských práv, a to aj pokiaľ ide o sexuálne menšiny, náboženské menšiny a neveriacich;
2. opakuje, že odsudzuje trest smrti; vyzýva Brunej, aby naďalej uplatňoval moratórium na trest smrti ako krok smerom k jeho zrušeniu;

Štvrtok 18. apríla 2019

3. dôrazne odsudzuje používanie mučenia a krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania za každých okolností; podčiarkuje, že ustanovenia trestného zákonníka šaría porušujú záväzky Bruneja v rámci medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a že tresty vyplývajúce z tohto zákonníka predstavujú porušenie zákazov mučenia a iného zlého zaobchádzania obsiahnutých v medzinárodnom obyčajovom práve;
4. vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že hoci mnohé krajiny dekriminalizujú konsenzuálne sexuálne správanie osôb rovnakého pohlavia, je poľutovaniahodné, že Brunej sa stal siedmou krajinou, ktorá postihuje konsenzuálne homosexuálne akty trestom smrti; vyzýva brunejské orgány, aby dodržiavali medzinárodné ľudské práva a dekriminalizovali homosexualitu;
5. žiada brunejské orgány, aby zabezpečili uplatňovanie zásady rovnosti pred zákonom a dodržiavanie základných práv v prípade všetkých občanov bez ohľadu na pohlavie, sexuálnu orientáciu, rasu či náboženstvo; vyjadruje hlboké znepokojenie nad prípadným uplatňovaním trestného práva na deti; vyzýva Brunej, aby na deti v žiadnom prípade neuplatňoval trest smrti, mučenie alebo väznenie;
6. žiada brunejské orgány, aby v plnej miere rešpektovali náboženskú slobodu v sultanáte, ako je stanovené v jeho ústave, a aby umožnili verejné slávenie všetkých náboženských sviatkov vrátane Vianoc; zdôrazňuje, že právne predpisy v tejto oblasti musia byť jednoznačne v súlade s ľudskými právami;
7. nabáda brunejské orgány, aby v záujme presadzovania a ochrany ľudských práv na území krajiny podporovali politický dialóg s kľúčovými zainteresovanými stranami občianskej spoločnosti, organizáciami na ochranu ľudských práv, náboženskými inštitúciami a obchodnými organizáciami, a to v Bruneji i za jeho hranicami; zdôrazňuje právo na vyjadrovanie kritických alebo satirických názorov ako legitímne uplatňovanie slobody prejavu, ktorá je zakotvená v medzinárodnom rámci pre ľudské práva;
8. naliehavo vyzýva Brunej, aby ratifikoval zostávajúce kľúčové medzinárodné dohovory OSN v oblasti ľudských práv vrátane Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu; žiada brunejské orgány, aby rozšírili stále pozvanie na návštevu v rámci všetkých osobitných postupov Rady OSN pre ľudské práva;
9. vyzýva Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ďalej len „ESVČ“), aby v prípade účinného uplatňovania trestného zákonníka šaría zvažila prijatie reštriktívnych opatrení na úrovni EÚ týkajúcich sa závažného porušovania ľudských práv vrátane zmrazenia aktív a zákazu vydávania víz;
10. vyzýva PK/VP, aby obnovila rokovania o dohode o partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Brunejom pod podmienkou, že trestný zákonník bude v súlade s medzinárodným právom a medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv;
11. vyzdvihuje úsilie obhajcov ľudských práv pri podpore a ochrane práv LGBTI osôb; vyzýva inštitúcie EÚ, aby vo väčšej miere podporovali organizácie občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv v Bruneji;
12. vyzýva delegáciu EÚ pre Indonéziu a Brunejsko-darussalamský štát v Jakarte, delegáciu EÚ pre združenie ASEAN a ESVČ, aby situáciu podrobne sledovali a v tejto súvislosti konzultovali s brunejskými orgánmi, veľvyslanectvami a zastupiteľstvami; žiada ESVČ, aby zaradila situáciu v Bruneji do programu nasledujúceho politického dialógu ASEAN – EÚ o ľudských právach;
13. nabáda členské štáty, aby sa aktívne podieľali na nadchádzajúcom všeobecnom pravidelnom preskúmaní, ktoré sa uskutoční od 6. do 17. mája 2019 a zameria sa na bilanciu v oblasti dodržiavania ľudských práv v Bruneji;
14. zdôrazňuje, že pokiaľ je platný súčasný trestný zákonník, inštitúcie EÚ musia zväziť zaradenie hotelov vo vlastníctve Brunei Investment Agency na čiernu listinu;
15. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby dodržiavali medzinárodný právny rámec, pokiaľ ide o prístup obetí súčasného brunejského trestného zákonníka ku konaniam o azyle a k humanitárnej ochrane;

Štvrtok 18. apríla 2019

16. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, vládam členských štátov, generálnemu tajomníkovi OSN, vysokej komisárke OSN pre ľudské práva, Komisii OSN pre postavenie žien, Rade OSN pre ľudské práva, sekretariátu združenia ASEAN, medzivládnej komisii združenia ASEAN pre ľudské práva, brunejskému sultánovi Hassanalovi Bolkiahovi a vláde Bruneja.
